

LPM909/1992*
 ID intern unic: 313300
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 909
 din 30.01.1992

**privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit
 de pe urma catastrofei de la Cernobîl ***

Publicat : 21.05.2004 în Monitorul Oficial Nr. 80-82 art Nr : 413

MODIFICAT

[LP24 din 11.03.19, MO94-99/15.03.19 art.162; în vigoare 15.03.19](#)
[LP324 din 30.11.18, MO480-485/14.12.18 art.808; în vigoare 01.01.19](#)
[LP79 din 24.05.18, MO195-209/15.06.18 art.338](#)
[LP290 din 16.12.16, MO478-490/30.12.16 art.964; în vigoare 01.01.17](#)
[LP147 din 17.07.14, MO223-230/08.08.14 art.505; în vigoare 01.07.14](#)
[LP28 din 13.03.14, MO72-77/28.03.14 art.161; în vigoare 01.04.14](#)
[LP51 din 28.03.13, MO69-74/05.04.13 art.227; în vigoare 01.04.13](#)
[LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13](#)
[LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 31.12.12](#)
[LP7 din 16.02.12, MO63/31.03.12 art.211](#)
[LP48 din 26.03.11, MO53/04.04.01 art.114](#)
[LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10](#)
[LP90-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.584](#)
[LP154XVI din 04.07.08, MO134-137/25.07.08 art.531](#)
[LP47-XVI din 07.03.08, MO66-68/01.04.08 art.220](#)
 [LP50-XVI din 09.03.06, MO59-62/14.04.06 art.240](#)
 [LP283-XVI din 10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124](#)
 [LP154-XVI din 21.07.05, MO126-128/23.09.05 art.611](#)
 [LP218-XV din 24.06.04, MO112-118/16.07.04 art.607](#)
 [LP140-XV din 06.05.04, MO88-90/04.06.04 art.457](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii, cuvîntul „invalid” se înlocuiește cu cuvîntul „persoană cu dizabilități”, iar cuvîntul „invaliditate” se înlocuiește cu cuvîntul „dizabilitate” prin [LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13](#)

*Republicată în temeiul Hotărîrii Parlamentului nr. 1546-XIII din 25.02.98 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 26-27, art. 176.

Modificată și completată prin Legile Republicii Moldova:

- 1) nr. 981-XII din 24.03.92 - Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1992, nr. 3, art. 70-2;
- 2) nr. 1127-XIII din 21.03.97 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 25-27, art. 252;
- 3) 1535-XIII din 25.02.98 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 30-33, art. 227;
- 4) nr. 1592-XIII din 27.02.98 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 44-46, art. 326;
- 5) nr. 216-XIV din 12.12.98 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 119-120, art. 719;
- 6) nr. 457-XIV din 18.06.99 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 73-77, art. 351;
- 7) nr. 934-XIV din 14.04.2000 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 70-72, art. 509;
- 8) nr. 439-XV din 27.07.01 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 114-115, art. 856;
- 9) nr. 520-XV din 11.10.01 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 136-138, art. 1051;
- 10) nr. 854-XV din 14.02.02 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 36-38, art. 222;
- 11) nr. 318-XV din 18.07.03 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 170-172, art. 703.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Scopurile și sarcinile Legii

Prezenta lege apără drepturile și interesele cetățenilor Republicii Moldova, care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, au participat la lichidarea avariei la C.A.E. Cernobîl și a urmărilor ei în zona de înstrăinare.

Cetățenii altor state, veniți să locuiască permanent în Republica Moldova, au dreptul de a primi compensații și de a beneficia de înlesniri în modul stabilit de acordurile interstatuale.

Articolul 2. Legislația privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl

Protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl este asigurată de prezenta lege și de alte acte normative, emise în conformitate cu ea.

Articolul 3. Dreptul cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl la asistență medicală și protecție radiologică

Persoanele indicate în articolul 6 din prezenta lege au dreptul la supraveghere medicală (dispensarizare). Pentru asigurarea evidenței acestor persoane se creează Registrul de stat pentru evidența cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

Asistența medicală și supravegherea de dispensar a persoanelor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl se desfășurează de instituțiile de ocrotire a sănătății de la locul de trai. Asistența medicală specializată pentru aceste persoane este asigurată de instituțiile de ocrotire a sănătății, a căror listă, precum și modul de acordare a asistenței medicale și de dispensarizare, sînt stabilite de organele împuternicite de Guvern.

Legătura causală a îmbolnăvirii, dizabilității și capacității de muncă a persoanelor arătate în punctul 1 al articolului 6 din prezenta lege cu avaria de la C.A.E.Cernobîl o stabilește eConsiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile acestuia.

[Art.3 al.3) modificat prin LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13]

Persoanele nesatisfăcute de deciziile Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau ale structurilor acestuia au dreptul să ceară reexpertizarea cazului de către Comisia de litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale pentru stabilirea legăturii cauzale dintre survenirea îmbolnăvirii sau dizabilității și îndeplinirea lucrărilor de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl sau ale altor accidente atomice.

[Art.3 al.4) în redacția LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13]

[Art.3 al.4) modificat prin LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 31.12.12]

Pentru persoanele a căror îmbolnăvire s-a dovedit a fi cauzată de îndeplinirea lucrărilor la C.A.E. Cernobîl se stabilesc dizabilitatea și capacitatea de muncă pe un termen sau pe viață. Reexpertizarea

acestor persoane se face la cererea lor sau la recomandarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau a structurilor acestuia ori la solicitarea Comisiei de litigii de pe lângă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

[Art.3 modificat prin LP79 din 24.05.18, MO195-209/15.06.18 art.338]

[Art.3 al.5) în redacția LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13]

Articolul 4. Dreptul cetățenilor la recuperarea prejudiciului, la primirea compensațiilor și înlesnirilor

Cetățenii Republicii Moldova au dreptul la despăgubiri pentru prejudiciul adus sănătății în urma catastrofei de la Cernobîl, la asistență medicală avantajoasă, la compensații și înlesniri pentru lucrul pe teritoriile poluate cu substanțe radioactive, în condițiile acțiunii factorilor nefavorabili, provocați de această catastrofă.

Statul garantează respectarea drepturilor cetățenilor, stabilite de prezentul articol.

Articolul 5. Dreptul cetățenilor și asociațiilor obștești de a primi informație

Cetățenii și asociațiile obștești au dreptul de a primi la timp informație completă și veridică privitor la catastrofa de la Cernobîl și la situația radiologică din republică. Informația se prezintă de instituțiile și organizațiile împuternicite de Guvern.

Persoanele cu funcții de răspundere ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, ale asociațiilor obștești și ale mijloacelor de informare în masă poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare, pentru denaturarea și ascunderea premeditată a datelor obiective privind catastrofa de la Cernobîl și situația radiologică din republică.

Articolul 6. Categoriile de cetățeni

În categoriile de cetățeni care au suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl și asupra cărora se extinde acțiunea prezentei legi intră:

1. Persoanele care s-au îmbolnăvit și au suferit de boală actinică cauzată de avaria de la C.A.E. Cernobîl, precum și persoanele cu dizabilități a căror dizabilitate e în legătură cauzală cu catastrofa de la Cernobîl, dintre care fac parte:

[Art.6 pct.1) modificat prin LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13]

a) persoanele (temporar îndreptate sau trimise în delegație) care au participat la lichidarea urmărilor avariei în zona de înstrăinare sau la alte lucrări la C.A.E. Cernobîl;

b) militarii, lucrătorii organelor afacerilor interne, supușii militari recrutați în cantonamente speciale, cei care și-au satisfăcut în perioada dată serviciul în Forțele Armate, în trupele și organele Comitetului pentru Securitatea Statului, în trupele de interne și cele de căi ferate, în alte formațiuni și au fost atrași la lucrări de lichidare a urmărilor avariei în zona de înstrăinare sau la alte lucrări la C.A.E. Cernobîl;

c) persoanele care au venit în anul 1986 din zona de înstrăinare și au primit cetățenia Republicii Moldova.

[Art.6 al.(1), lit.c) modificată prin LP283 din 10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

2. Persoanele (temporar îndreptate sau trimise în delegație) care au participat în anii 1986-1987 la lucrările de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl, în zona de înstrăinare, precum și militarii, lucrătorii organelor afacerilor interne, supușii militari recrutați în cantonamente speciale, cei care și-au satisfăcut în această perioadă serviciul în Forțele Armate, în trupele și organele Comitetului pentru Securitatea Statului, în trupele de interne și cele de căi ferate, în alte formațiuni militare și care au îndeplinit lucrări de lichidare a urmărilor avariei în cauză în zona de înstrăinare.

3. Persoanele (temporar îndreptate sau trimise în delegație) care au participat în anii 1988-1990 la lucrările de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl, în zona de înstrăinare, precum și militarii în cantonamente speciale, cei care și-au satisfăcut în această perioadă serviciul în Forțele Armate, în trupele și organele Comitetului pentru Securitatea Statului, în trupele de interne și în cele de căi ferate, în alte formațiuni militare și care au îndeplinit lucrări de lichidare a urmărilor avariei în cauză în zona de înstrăinare.

Capitolul II
ÎNLESNIRI ȘI COMPENSAȚII PENTRU PERSOANELE
CARE AU AVUT DE SUFERIT DE PE URMA CATASTROFEI
DE LA CERNOBÎL

Articolul 7. Înlesniri pentru persoanele care s-au îmbolnăvit și au suferit de boală actinică și pentru persoanele cu dizabilități

Persoanele indicate în punctul 1 al articolului 6 din prezenta lege au dreptul de:

- 1) a procura gratis medicamente (la prezentarea rețetelor date de medici);
- 2) a li se confecționa și repara gratuit proteze pentru dinți (cu excepția protezelor din metale prețioase);
- 3) a fi deservite prioritar în instituțiile curativo-profilactice și farmacii;
- 4) a fi asigurate anual, peste rînd, cu bilete gratuite (în cazul indicațiilor medicale) la instituțiile balneo-sanatoriale, aflate pe teritoriul republicii, precum și la sanatoriile amplasate pe teritoriul Ucrainei: "Moldova" (Odessa), "Moldova" (Truscaveț), "Sănătatea", "Serghei Lazo" și "Zolotaia niva" (Sergheevca), iar în cazul în care nu există posibilitatea acordării de bilete, de a primi o compensație bănească în mărimea costului mediu al biletului, în condițiile stabilite de Guvern;

[Art.7 al.(1), pct.4) modificat prin LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 31.12.12]

[Art.7 al.(1), pct.4) modificat prin LP283 din 10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

- 5) a fi supuse unui examen medical anual și a fi dispensarizate cu concursul specialiștilor necesari;
- 6) a beneficia de serviciile policlinicilor la care au fost repartizate și în cazul ieșirii la pensie sau schimbării locului de lucru;
- 7) a primi indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă în mărime de 100 procente din salariu, indiferent de vechimea neîntreruptă de muncă;
- 8) a primi, în cazul persoanelor cu dizabilități care lucrează, indemnizație pentru incapacitate de muncă temporară pînă la 4 luni la rînd sau pînă la 5 luni în anul calendaristic;
- 9) a primi pînă la 4 luni la rînd diferența de salariu în cazul trecerii, la recomandarea medicului, la un loc de lucru cu nivel de salarizare mai jos decît cel anterior. Această diferență se plătește de către întreprinderi, instituții și organizații, pînă la restabilirea capacității de muncă sau pînă la stabilirea dezabilității;

[Art.7 al.(1), pct.10) exclus prin LP90-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.584]

11) a beneficia, din contul bugetului de stat, de indemnizații pentru construcția unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste, pentru procurarea spațiului locativ sau pentru compensarea cheltuielilor de construcție a unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste, efectuate după aflarea la C.A.E. Cernobil, cu excepția persoanelor care au fost asigurate cu spațiu locativ sau care au beneficiat anterior de credite preferențiale în acest scop. Beneficiari sînt persoanele care, la situația din 1 ianuarie 2010, dețin scrisori de garanție pentru obținerea creditelor preferențiale, eliberate de autoritățile administrației publice locale, dar care nu au obținut creditele nominalizate. Modul de acordare și mărimea indemnizațiilor se stabilesc de Guvern. Persoanele care nu și-au realizat dreptul la asigurarea cu spațiu locativ, la credite preferențiale și nu dețin scrisori de garanție corespunzătoare pot beneficia de acest drept în modul stabilit de Guvern;

[Art.7 al.(1), pct.11) modificat prin LP48 din 26.03.11, MO53/04.04.01 art.114; în vigoare 01.01.14]

[Art.7 al.(1), pct.11) în redacția LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10]

[Art.7 al.(1) pct.11) în redacția LP154 din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

[Art.7 al.(1), pct.12) exclus LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10]

13) a fi asigurate, conform normelor, cu produse alimentare și cu suplimente alimentare, ce contribuie la eliminarea din organism a radionuclizilor, fiind repartizate la magazinele respective, sau de a beneficia de o compensație bănească lunară în condițiile stabilite de Guvern. Compensația se indexează anual, la 1 aprilie, prin hotărîre de Guvern, reieșind din media creșterii anuale a indicilor prețurilor de consum pentru ultimii 3 ani.

[Art.7 pct.13) modificat prin LP24 din 11.03.19, MO94-99/15.03.19 art.162; în vigoare 15.03.19]

[Art.7 pct.13) modificat prin LP7 din 16.02.12, MO63/31.03.12 art.211]

[Art.7 pct.13) modificat prin LP47-XVI din 07.03.08, MO66-68/01.04.08 art.220]

- 14) a beneficia de concediu anual în perioada ce le convine, precum și a primi un concediu adăugător de 14 zile calendaristice cu păstrarea salariului;
- 15) a beneficia de înlesniri fiscale în conformitate cu legislația în vigoare;
- 16) a beneficia peste rînd de instalarea telefonului;
- 17) prioritate la:

înscrisere în cooperativele de construcție a locuințelor, de construcție a garajelor; în întovărășirile pomicole; primire a locurilor de parcare a autoturismelor;

procurare a mărfurilor industriale de primă necesitate, precum și a automobilelor, motocicletelor, bărcilor cu motor;

deservire în întreprinderile de deservire socială, de alimentație publică, de întreținere tehnică și reparare a mijloacelor de transport, în instituțiile gospodăriei comunale, în organizațiile de telecomunicații și transport interurban:

18) a fi asigurate peste rînd cu locuri pentru copii în instituții preșcolare, iar avînd indicații medicale, cu locuri în instituții specializate pentru copii, de tip curativ și sanatorial, și în alte instituții de întremare, indiferent de apartenența lor departamentală;

19) a primi în mod prioritar terenuri pentru construcție individuală, dacă s-a recunoscut această necesitate;

20) a fi asigurate prioritar cu locuri în Centrul republican de reabilitare medico-socială și în case internat pentru bătrîni și persoanelor cu dizabilități;

21) a beneficia, din contul bugetului de stat, de stingerea dobînzii aferente creditului bancar acordat pentru organizarea gospodăriei țărănești (de fermier). Mărimea creditului bancar a cărui dobîndă se stinge din contul bugetului de stat se stabilește de Guvern.

[Art.7 al.(1), pct.21) în redacția LP154 din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

Biletele prevăzute la alineatul 1 punctul 4) se eliberează în baza certificatului medical și a cererii depuse de către beneficiar pînă la data de 31 decembrie a anului respectiv. În cazul prezentării documentelor menționate după expirarea termenului fixat, eliberarea biletelor sau plata compensației bănești pentru anul expirat nu se efectuează.

[Art.7 alineat introdus prin LP283 din 10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124; al.2 devine al.3]

Înlesnirile prevăzute de punctele 11, 17-20 ale prezentului articol se extind și asupra membrilor familiilor celor care și-au pierdut viața în urma avariei de la C.A.E. Cernobîl, ale celor care au decedat în urma bolii actinice, ale persoanelor cu dizabilități decedați.

[Art.7 alineat introdus prin LP90-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.584]

Calitatea de membru al familiei, în sensul prezentei legi, o au soții (soțiile) care nu s-au recăsătorit și copiii pînă la atingerea vîrstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile în instituții de învățămînt la cursurile de zi - pînă la absolvirea instituției respective, însă cel mult pînă la atingerea vîrstei de 23 de ani.

[Art.7 alineat introdus prin LP50-XVI din 09.03.06, MO59-62/14.04.06 art.240]

Articolul 8. Înlesniri pentru participanții la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl în zona de înstrăinare

Persoanele menționate la punctul 2 al articolului 6 din prezenta lege beneficiază de înlesnirile prevăzute la punctele 1-3, 5, 6, 9,13,14,17-19 ale articolului 7 din prezenta lege, precum și de dreptul de:

1) a fi asigurate anual, în mod prioritar cu bilete gratuite (în cazul indicațiilor medicale) la instituțiile balneo-sanatoriale, aflate pe teritoriul republicii, precum și la sanatoriile amplasate pe teritoriul Ucrainei: "Moldova" (Odessa), "Moldova" (Truscaveț), "Sănătatea", "Serghei Lazo" și "Zolotaia niva" (Sergheevca), iar în cazul în care procurarea biletelor e imposibilă, de a primi o compensație bănească în mărimea costului mediu al unui bilet, în condițiile stabilite de Guvern;

[Art.8 pct.(1) modificat prin LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 31.12.12]

[Art.8 pct.(1) modificat prin LP283/10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

[Art.8 pct.2) exclus prin LP90-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.584]

3) a beneficia, din contul bugetului de stat, de indemnizații în quantum de 25 la sută din mărimea indemnizației stabilită de Guvern pentru construcția unei case individuale sau a unei locuințe cooperatiste ori pentru procurarea spațiului locativ, cu excepția persoanelor care au fost asigurate cu spațiu locativ sau care au beneficiat anterior de credite preferențiale în acest scop. Beneficiari sînt persoanele care, la situația din 1 ianuarie 2010, dețin scrisori de garanție pentru obținerea creditelor preferențiale, eliberate de autoritățile administrației publice locale, dar care nu au obținut creditele nominalizate. Modul de acordare a indemnizațiilor se stabilește de Guvern. Persoanele care nu și-au realizat dreptul la asigurarea cu spațiu locativ, la credite preferențiale și nu dețin scrisori de garanție corespunzătoare pot beneficia de acest drept în modul stabilit de Guvern;

[Art.8 pct.3) modificat prin LP48 din 26.03.11, MO53/04.04.01 art.114; în vigoare 01.01.14]

[Art.8 pct.3) în redacția LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10]

[Art.8 pct.3) modificat prin LP154/21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

4) a beneficia de instalarea prioritară a telefonului.

Înlesnirile prevăzute la punctul 3 al alineatului întâi al acestui articol se extind și asupra membrilor familiilor participanților la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl, care au decedat.

[Art.8 al.2) modificat prin LP90-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.584]

Persoanele menționate la punctul 3 al articolului 6 din prezenta lege beneficiază de înlesnirile prevăzute la punctele 1,3, 5, 6, 9, 13,14, 17-19 ale articolului 7 din prezenta lege, precum și de dreptul de:

[Art.8 al.3) modificat prin LP90-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.584]

1) a fi asigurate anual cu bilete (în cazul indicațiilor medicale) la instituțiile balneo-sanatoriale, aflate pe teritoriul republicii, precum și la sanatoriile amplasate pe teritoriul Ucrainei: "Moldova" (Odessa), "Moldova" (Truscaveț), "Sănătatea", "Serghei Lazo" și "Zolotaia niva" (Sergheevca), iar în cazul în care procurarea biletelor nu este posibilă, de a primi o compensație bănească în mărimea costului mediu al unui bilet, în condițiile stabilite de Guvern;

[Art.8 al.(3), pct.1) modificat prin LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 31.12.12]

[Art.8 al.(3), pct.1) în redacția LP283/10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

[Art.8 al.(3), pct.2) exclus LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10]

[Art.8 al.(3), pct.2) modificat prin LP154 din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

[Art.8 al.(3), pct.3) exclus prin LP90-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.584]

Biletele prevăzute la alineatul 1 punctul 1) și la alineatul 3 punctul 1) se eliberează în baza certificatului medical și a cererii depuse de către beneficiar pînă la data de 31 decembrie a anului respectiv. În cazul prezentării documentelor menționate după expirarea termenului fixat, eliberarea biletelor sau plata compensației bănești pentru anul expirat nu se efectuează.

[Art.8 al.4) introdus prin LP283 din 10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

Persoanelor indicate în punctele 1 - 3 ale articolului 6 din prezenta lege li se eliberează legitimații și insigne de participanți la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl, ce adevăresc dreptul la înlesnirile prevăzute de articolele 7 și 8 ale prezentei legi.

Eliberarea legitimațiilor și a insinelor se efectuează de către ministerele, departamentele, comisariatele militare respective și de organele de muncă și protecție socială. Persoanele oficiale poartă răspundere pentru încălcarea modului și a regulilor de întocmire și eliberare a legitimațiilor și insinelor sus-numite în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.8 al.7) exclus prin LP50-XVI din 09.03.06, MO59-62/14.04.06 art.240]

Articolul 9. Compensația pentru persoanele cu dizabilități și pentru familiile ce și-au pierdut întreținătorii

Persoanelor cu dizabilități menționați la punctul 1 al articolului 6 din prezenta lege, pentru prejudiciul adus sănătății, li se plătește o compensație unică în mărime de un salariu mediu lunar pe republică, pe luna premergătoare lunii în care s-au adresat după compensație, pentru fiecare procent de pierdere a capacității profesional de muncă. Această compensație se plătește tuturor persoanelor cu dizabilități, indiferent de data stabilirii dezabilității. Suma calculată pentru fiecare beneficiar se plătește pe parcursul a 4 ani în rate a câte 25 la sută anual. Compensația stabilită și neplătită în legătură cu decesul beneficiarului se plătește soțului supraviețuitor, copiilor sau părinților acestuia, pentru anul respectiv.

Persoanelor cu dizabilități li se plătește anual un ajutor material unic pentru însănătoșire, în mărime de două salarii medii lunare pe republică, stabilite pentru anul precedent.

Persoanelor cu dizabilități severe imobilizate la pat li se stabilește o alocație lunară pentru îngrijire, însoțire și supraveghere în cuantum de 500 de lei lunar. Alocația lunară menționată nu poate fi stabilită în cazul în care persoanele se află la întreținerea deplină a statului, sînt beneficiare ale serviciului de asistență personală ori sînt beneficiare ale serviciului de îngrijire socială la domiciliu.

[Art.9 al.3) modificat prin LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13]

[Art.9 al.3) modificat prin LP154-XVI din 04.07.08, MO134-137/25.07.08 art.531]

[Art.9 al.3) introdus prin LP140-XV din 06.05.04, MO88/04.06.04 art.457]

Familiilor ce și-au pierdut întreținătorii în urma catastrofei de la Cernobîl li se plătește o compensație unică în mărime de 15 salarii medii lunare pe republică, stabilite pentru anul precedent decesului. Această compensație se plătește indiferent de data și cauza decesului întreținătorilor.

[Art.9 al.4) modificat prin LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 31.12.12]

[Art.9 al.4) modificat prin LP7 din 16.02.12, MO63/31.03.12 art.211]

[Art.9 al.4) modificat prin LP283 din 10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

Articolul 10. Compensația pentru participanții la lichidarea urmărilor avariei la C.A.E. Cernobîl

Persoanelor indicate în punctul 2 ai articolului 6 din prezenta lege li se plătește anual un ajutor material unic pentru însănătoșire în mărime de un salariu mediu lunar pe republică pentru anul precedent.

Persoanele indicate în punctul 3 al articolului 6 din prezenta lege, care au participat la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl în anii 1988-1990, li se plătește anual un ajutor material unic pentru însănătoșire în mărime de 50 % din salariul mediu lunar pe republică pentru anul precedent.

[Art.10 modificat prin LP283 din 10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

Articolul 11. Compensația pentru membrii incapabili de muncă ai familiilor care au pierdut întreținătorul - participant la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl

Dreptul de o compensație lunară pentru pierderea întreținătorului participant la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl îl au membrii familiei, incapabili de muncă, care au fost întreținuți de acesta.

Compensația pentru fiecare membru al familiei, incapabil de muncă, se acordă în mărime de 35 lei, fără a se ține cont de pensia stabilită pentru aceste persoane de prezenta lege.

Copiilor care au pierdut întreținătorul li se plătește anual un ajutor material unic în mărime de 360 lei.

Articolul 12. Plătirea compensațiilor pentru persoanele care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl și pentru familiile ce au pierdut întreținătorul

Compensațiile pentru persoanele care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl și pentru familiile ce au pierdut întreținătorul în urma acestei catastrofe se plătesc fără a se ține cont de alte tipuri de venituri.

Articolul 13. Protecția socială, asistența medicală și întremarea copiilor și adolescenților

În scopul asigurării protecției sociale, a asistenței medicale și a însănătoșirii, copiilor născuți după 26 aprilie 1986, unul din părinții cărora a avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, precum și copiilor evacuați din zona de înstrăinare li se acordă pînă la vîrsta de 18 ani următoarele înlesniri:

1) asigurare anuală cu bilete gratuite (în cazul indicațiilor medicale) la instituțiile balneo-sanatoriale și la alte instituții de fortificare a sănătății, aflate pe teritoriul republicii, precum și la sanatoriile amplasate pe teritoriul Ucrainei: "Moldova" (Odessa), "Moldova" (Truscaveț), "Sănătatea", "Serghei Lazo" și "Zolotaia niva" (Sergheevca), iar în cazul în care procurarea biletelor nu este posibilă, ei primesc o compensație bănească în mărimea costului mediu al unui bilet. Documentele necesare pentru primirea biletelor menționate se depun pînă la data de 31 decembrie a anului respectiv. În cazul prezentării documentelor după expirarea termenului fixat, eliberarea biletelor sau plata compensației bănești pentru anul expirat nu se efectuează, în condițiile stabilite de Guvern;

[Art.13 al.1), pct.1) modificat prin LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 31.12.12]

[Art.13 al.1), pct.1) modificat prin LP283/10.11.05, MO31-34/24.02.06 art.124]

[Art.13 al.1), pct.1) modificat prin LP140-XV din 06.05.04, MO88/04.06.04 art.457]

2) procurare gratuită a medicamentelor (la prezentarea rețetei medicilor).

În cazul îmbolnăvirii organelor hematopoietice (leicoza acută), a glandei tiroide (adenomă, cancer), a altor organe, de tumori maligne, copiii și adolescenții au dreptul la înlesnirile prevăzute de articolul 7 din prezenta lege.

Părinții copiilor în vîrstă de pînă la 14 ani beneficiază de următoarele înlesniri:

1) plătirea concediului medical (la prezentarea certificatului medical) pentru îngrijirea copilului (unuia din părinți) în proporție de 100 procente, indiferent de vechimea în muncă;

2) aflarea în instituția curativă a unuia din părinți cu copilul bolnav (la recomandarea medicilor) în decursul întregii perioade de tratament cu eliberarea și plătirea concediului medical.

În cazul în care aflarea unuia din părinți cu copilul în timpul tratamentului e imposibilă, cu el se poate afla persoana care îl înlocuiește pe părinte.

Modul de înfăptuire a asistenței medicale și de organizare a însănătoșirii copiilor și a adolescenților indicați în prezentul articol se stabilește de către organele împuternicite de Guvern cu concursul organizațiilor obștești.

Capitolul III

ASIGURAREA CU PENSII A CETĂȚENILOR CARE AU PARTICIPAT LA LICHIDAREA URMĂRILOR AVARIEI DE LA C.A.E. CERNOBÎL

Articolul 14. Pensiile pentru limită de vîrstă

1. Cetățenii (îndreptați temporar sau trimiși în delegație), care au participat în anii 1986-1987 la lucrările de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl în zona de înstrăinare, precum și militarii, lucrătorii organelor afacerilor interne și supușii militari recrutați în cantonamente speciale, acei care și-au satisfăcut în această perioadă serviciul în Forțele Armate, în trupele și organele Comitetului pentru Securitatea Statului, în trupele de interne și cele de căi ferate, în alte formațiuni militare și au fost atrași la lucrările de lichidare a urmărilor avariei în cauză din zona de înstrăinare au dreptul la pensie:

bărbații la atingerea vîrstei de 50 ani, avînd vechimea în muncă de cel puțin 20 ani, indiferent de durata lucrului (serviviului) în zona de înstrăinare;

femeile, la atingerea vîrstei de 45 ani, avînd vechimea în muncă de cel puțin 15 ani, indiferent de durata lucrului (serviciului) în zona de înstrăinare.

2. Cetățenii (îndreptați temporar sau trimiși în delegație), care s-au îmbolnăvit de boală profesională, legată de iradierea în timpul participării la lucrările de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl în zona de înstrăinare au dreptul la pensie:

bărbații, la atingerea vîrstei de 50 ani, avînd vechimea în muncă de cel puțin 20 ani, indiferent de durata lucrului în zona de înstrăinare;

femeile, la atingerea vîrstei de 45 ani, avînd vechimea în muncă de cel puțin 15 ani, indiferent de durata lucrului în zona de înstrăinare.

3. Cetățenii (îndreptați temporar sau trimiși în delegație), care au participat în anul 1988 la lucrările de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl în zona de înstrăinare, precum și militarii, lucrătorii organelor afacerilor interne și supușii militari recrutați în cantonamente speciale, acei care și-au satisfăcut în această perioadă serviciul în Forțele Armate, în trupele și organele Comitetului pentru Securitatea Statului, în trupele de interne și cele de căi ferate, în alte formațiuni militare și care au fost atrași la lucrările de lichidare a urmărilor avariei în zona de înstrăinare au dreptul la pensie:

bărbații, la vîrsta de 55 ani, avînd vechimea în muncă de cel puțin 25 ani, indiferent de durata lucrului (serviciului) în zona de înstrăinare;

femeile, la atingerea vîrstei de 50 ani, avînd vechimea în muncă de cel puțin 20 ani, indiferent de durata lucrului (serviciului) în zona de înstrăinare.

4. Pensiile pentru limită de vîrstă pentru cetățenii enumerați în prezentul articol se calculează în conformitate cu Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

5. Plata pensiilor pentru limită de vîrstă, inclusiv pensionarilor care lucrează, se efectuează în mărime deplină.

Articolul 15. Pensiile de dizabilitate

Persoanele cu dizabilități survenite ca urmare a lichidării consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl au dreptul la pensie de dizabilitate în mărimea recuperării daunei reale, indiferent de vechimea în muncă.

[Art.15 în redacția LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13]

Articolul 16. Pensia în cazul pierderii întreținătorului

Membrii familiilor persoanelor care au decedat în urma schilodirii sau îmbolnăvirii provocate de avaria de la C.A.E. Cernobîl beneficiază de pensii, indiferent de vechimea în muncă a întreținătorului în mărimea recuperării daunei reale, dar nu mai puțin de 65 lei pentru fiecare membru al familiei.

Persoanele care au dreptul la pensie în cazul pierderii întreținătorului sînt stabilite de articolul 25 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Articolul 17. Îlesniri la calcularea vechimii în muncă

În vechimea în muncă se include:

a) în mărimea triplă - timpul lucrului (serviciului) de la 26 aprilie 1986 pînă la 1 ianuarie 1988 în zonele supuse poluării radioactive în urma avariei de la C.A.E. Cernobîl;

b) în mărime de o dată și jumătate - timpul lucrului (serviciului) de la 1 ianuarie 1988 în zonele supuse poluării radioactive în urma avariei de la C.A.E. Cernobîl.

Articolul 18. Înlesniri la calcularea salariului lunar mediu pentru stabilirea pensiilor de dizabilitate și în cazul pierderii întreținătorului

Pensiile de dizabilitate pentru cetățenii enumerați în articolul 15 și pensiile în cazul pierderii întreținătorului din numărul persoanelor enumerate în articolul 16 din prezenta lege se calculează din salariul lunar mediu în oricare 5 ani luați la rînd. Salariul lunar mediu în acești 5 ani se stabilește prin împărțirea sumei totale a salariului primit în 60 luni calendaristice de lucru la rînd la șazeci.

La dorința solicitantului pensiei, salariul lunar mediu pentru calcularea pensiei poate fi luat din orice perioadă din 12 luni de lucru în zona de înstrăinare. Dacă solicitantul pensiei a lucrat în această zonă mai puțin de 12 luni, salariul lunar mediu se calculează prin împărțirea sumei totale a salariului pentru lunile calendaristice de lucru la numărul de luni.

În afară de aceasta, salariul mediu lunar pentru persoanele care au lucrat în zona de înstrăinare mai puțin de 12 luni poate fi calculat în felul următor: de la început se calculează salariul zilnic mediu prin împărțirea sumei totale cîștigate în această perioadă la numărul de zile lucrate în zona de înstrăinare, apoi se calculează salariul lunar mediu prin înmulțirea salariului zilnic mediu la 30 de zile calendaristice.

Persoanelor menționate la articolele 15 și 16 din prezenta lege pensia li se calculează respectiv din cîștig și din indemnizația de întreținere, majorate pentru lucrul în zona de înstrăinare, dar care vor constitui cel puțin două salarii medii lunare pe republică pe anul precedent anului intrării în vigoare a prezentei legi.

Articolul 19. Suplimente la pensiile pentru limită de vîrstă

Pensiile pentru limită de vîrstă stabilite în conformitate cu Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat se majorează:

persoanelor specificate la punctul 1 al articolului 14 din prezenta lege - cu 20 lei;

persoanelor specificate la punctul 3 al articolului 14 din prezenta lege - cu 18 lei.

Articolul 20. Suplimente la pensiile de dizabilitate

1. Participanților la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl care au lucrat în zona de înstrăinare:

în 1986, indiferent de numărul de zile lucrate;

în 1987, nu mai puțin de 10 zile lucrătoare;

în 1988, nu mai puțin de 14 zile lucrătoare,

li se majorează pensiile de dizabilitate:

persoanelor cu dizabilități severe, cu 65 lei;

persoanelor cu dizabilități accentuate, cu 50 lei;

persoanelor cu dizabilități medii, cu 35 lei.

[Art.20 pct.1) modificat prin LP313 din 26.12.12, MO280/31.12.12 art.882; în vigoare 01.01.13]

2. Participanților la lichidarea urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl, enumerați în articolul 15 din prezenta lege (în afară de persoanele enumerate în punctul al prezentului articol), li se majorează pensiile de dizabilitate cu 18 lei.

Dacă mărimea pensiei de dizabilitate, calculată în conformitate cu prezenta lege, e mai mică decît mărimea pensiei calculate conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat, la dorința pensionarului pensia de dizabilitate poate fi stabilită în conformitate cu ultima lege.

Articolul 21. Indexarea pensiilor

Pensiile se indexează în condițiile art. 13 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

[Art.21 în redacția LP290 din 16.12.16, MO478-490/30.12.16 art.964; în vigoare 01.01.17]

[Art.21 introdus prin LP218-XV din 24.06.04, MO112-118/16.07.04 art.607; art.21 devine art.22]

Articolul 21¹. Majorarea pensiilor

(1) Pensiile stabilite conform art. 15 din prezenta lege se majorează după cum urmează:

– persoanelor cu dizabilități severe – cu 400 de lei;

– persoanelor cu dizabilități accentuate – cu 300 de lei;

– persoanelor cu dizabilități medii – cu 200 de lei.

(2) Pensiile stabilite conform art. 16 din prezenta lege se majorează cu 200 de lei pentru fiecare membru al familiei.

[Art.21¹ introdus prin LP324 din 30.11.18, MO480-485/14.12.18 art.808; în vigoare 01.01.19]

[Art.21¹ abrogat prin LP147 din 17.07.14, MO223-230/08.08.14 art.505; în vigoare 01.07.14]

[Art.21¹ modificat prin LP28 din 13.03.14, MO72-77/28.03.14 art.161; în vigoare 01.04.14]

[Art.21¹ introdus prin LP51 din 28.03.13, MO69-74/05.04.13 art.227; în vigoare 01.04.13]

Articolul 21². Suportul financiar de stat

(1) De la 1 iulie 2014 se acordă lunar suport financiar de stat în sumă de 180 de lei beneficiarilor de pensii al căror quantum nu depășește 1500 de lei.

(2) Cheltuielile legate de plata suportului financiar de stat sînt suportate din bugetul de stat.

[Art.21² introdus prin LP147 din 17.07.14, MO223-230/08.08.14 art.505; în vigoare 01.07.14]

Articolul 22. Extinderea acțiunii unor prevederi ale legii

Acțiunea punctelor 4) și 13) ale alineatului 1 al articolului 7, alineatelor 1 și 3 ale articolului 9, punctului 1 al articolului 14, articolelor 15, 16, 18, punctului 2 al articolului 20 din prezenta lege se extinde și asupra persoanelor care s-au îmbolnăvit de boală actinică sau au devenit persoanecu dizabilități în urma experiențelor nucleare, avariilor cu radiație ionizantă și a consecințelor lor la obiectivele atomice civile sau militare.

[Art.22 modificat prin LP299 din 21.12.12, MO280/31.12.12 art.880; în vigoare 01.01.13]

[Art.22 modificat prin LP7 din 16.02.12, MO63/31.03.12 art.211]

[Art.21 modificat prin LP140-XV din 06.05.04, MO88/04.06.04 art.457]

**PREȘEDINTELE
REPUBLICII MOLDOVA**

Mircea SNEGUR

**Chișinău, 30 ianuarie 1992.
Nr. 909-XII.**